

شورای عالی حوزه علمیه فم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیراز
مقاله درسی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

تأثیر شبکه های مجازی بر آسیب های رفتاری نسل جوان جامعه ایرانی

استاد راهنما:
سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:
منیره محمدزاده

زمستان ۹۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

چکیده

شکلات را از غریبه ها نگیرید حتی در فضای مجازی! هنگامی که گمان می‌کنید فرزند شما تنها کاری که باید برای حفظ امنیت خود انجام دهد، قبول نکردن شکلات از غریبه ها است. به یاد داشته باشید که امروزه با گسترش کاربرد فضای مجازی در زندگی نسل جدید لازم است به کاربردهای فوق العاده مفید و تهدیدات بسیار خطرناک فناوری نوین اطلاعاتی و ارتباطی توجه کنیم. این تحقیق شامل دو فصل است که فصل اول آن با موضوع چیستی فضای مجازی ارائه شده است. در این فصل در مورد اهمیت فضای مجازی در دوره انقلاب اسلامی، تأثیر فضای مجازی بر ارتباطات انسانی در خانواده که به بنیان خانواده و نقش اینترنت و فضای مجازی اشاره شده است. در ادامه این فصل به تبیین باورهای مذهبی، تهدیدهای فضای مجازی، انواع رسانه و شبکه های اجتماعی برگرفته است. فصل دوم با موضوع آسیب های فضای مجازی، اشاره به اختلافات روانی، بیماری های جسمی و بررسی آسیب های اینترنت بر آن اشاره کرده است که آسیب های اینترنت ایران خود شامل پنج شاخه است: یک: ابعاد امنیتی اطلاعات دوم: ابعاد اجتماعی سوم: ابعاد سیاسی و ...

کلیدواژه ها: رسانه، مجازی، ارتباطات، اینترنت.

مقدمه

خیلی از بخش مهمی از زبان روزانه خود را در فضای مجازی و به خصوص شبکه های اجتماعی می‌گذرانیم. در این فضا زندگی می‌کنیم، شاد و غمگین می‌شویم، به کارهای روزمره خود می‌پردازیم و در دنیای سرگرمی و اخبار غوطه ور شده و از دریچه صفحات روشن تلفن همراه خود در دنیایی پر از هیاهو به و گذار می‌پردازیم. (رجبی، ۱۳۹۸، ص ۳)

ایترنوت یکی از علم های بزرگ الهی است. اما در عین حال یک نعمت بزرگ هم هست. یعنی چاقوی دو دم و خطروناک .. (مقام معظم رهبری، ص ۳) در ایران در سال ۱۳۷۱ تعداد کمی از دانشگاه های کشور مثل دانشگاه صنعتی شریف، دانشگاه گیلان با واسطه مرکز تحقیقات فیزیک نظری به ایترنوت وصل شدند تا با دنیای خارج به تبادل ایمیل بپردازنند در نتیجه در سال ۱۳۷۲ ایران به شبکه ایترنوت پیوست. (فرحبخش، ۱۳۹۶، ص ۱۵)

در این تحقیق سعی داریم تا با زبانی ساده از فضای مجازی و آسیب های رفتاری آن بر افراد جامعه (از دیدگاه سیاسی - فرهنگی - اجتماعی) به آن بپردازیم.

رسانه در لغت و اصطلاح

- ۱- رسانه: به معنی هر وسیله‌ای است که انتقال دهنده فرهنگ افکار عده‌ای باشد.
 - ۲- رسانه: (اسم) هر وسیله‌ای که انتقال دهنده فرهنگ‌ها و افکار عده‌ای باشد. مانند: رادیو، تلوزیون، ماهواره، اینترنت، صفحات نوری، شبکه اجتماعی و ...
- رسانه حامل اطلاعات و پیام‌هایی از پیش طراحی شده را ایفا می‌کند و واسطه‌ای است مایبن انتقال دهنده و گیرنده پیام که در طول زمان دچار تحول و پیشرفت گردیده است. (محمدی، ۱۳۹۷، صص ۲۳-۲۴)

چیستی فضای مجازی

۱- اهمیت فضای مجازی

- این حوزه به اندازه انقلاب اسلامی اهمیت دارد. رهبر معظم انقلاب در مقام تشییه فرمودند: «این فضا مثل رودخانه پر از آب خروشان است که می‌آید و دائمًا هم بر آب آن افزوده و خروشان تر می‌شود. اگر ما برای این رودخانه برنامه داشته باشیم، زه کشی و هدایت کنیم و این رودخانه به سد ببریزد، می‌شود فرصت، اگر رهایش کنیم و برنامه ای برای آن نداشته باشیم، می‌شود تهدید، و اینترنت آن مثل یک جریان افسارگسیخته است... مثل کسی که یک سگ وحشی را بیاورد بگویند قلاده اش کو؟ بگوید سفارش کردیم آهنگر قلاده بسازد. (مقام معظم رهبری، ص ۳)
- دین مبین اسلام به عنوان کامل ترین و جامع ترین ادیان الهی، تأکید و توجه ویژه‌ای نسبت به تهدیدات نرم معطوف داشته است. (محمدی، ۱۳۹۷، ص ۲۱)

اعتیاد مجازی

الف) اعتیاد رایانه

ب) اعتیاد به بازی

ج) وسواس به اینترنت

د) هرزه بینی

اختلالات روانی

سادیسم و مازوخیسم عبارت است از: آزار دادن، تحقیر کردن دیگران و بی احترامی به آن‌ها و یا بالعکس آزار دیدن و یا مورد بی احترامی و تحقیر دیگران قرار گرفتن که سبب ارضاء روانی می‌شود. این نابهنجاری به تعاملاتی گفته می‌شود که در آن، یک شخص، با آزار دادن فرد دیگری که از درد کشیدن لذت می‌برد، ارضاء می‌شود.

در افراد مازوخیسم هراس عظیم از تنها بی و ناتوانی موج می‌زند. از این رو برای رهایی از قید مسئولیت و تصمیم‌گیری می‌کوشند تا جزیی شوند از کل نیرومندتری که بیرون از آنهاست. این کل نیرومند ممکن است یک شخص یا یک مؤسسه، خدا، ملت، وجودان یا وسواسی روانی باشد. (رجibi، ۱۳۹۸، ص ۱۵)

۲- آسیب‌های جسمی

بیماری‌های چشمی

استفاده بیش از حد از فضای مجازی تلفن همراه باعث بیماری‌های چشمی مثل خشکی چشم و ضعف بینایی می‌شود. بیماری هنگامی رخ می‌دهد که چشم به اندازه کافی اشک تولید نمی‌کند در نتیجه متورم، قرمز و تحریک می‌شود.

چاقی

تبالی و کم تحرکی

بیماری های دست

بیماری گردن و ستون فقرات (رجی، ۱۳۹۸، صص ۷-۳۰)

۳- آسیب های اینترنت ایران

ابعاد امنیتی اینترنت

الف) جاسوسی امنیتی

ب) کاهش اقتدار سیستم امنیتی و اطلاعاتی

ج) آموزش های منحرب

ابعاد اجتماعی

الف) ارتباطات نامتعارف میان جوانان

ب) جرائم اینترنتی و رایانه ای

ج) گسیست میان نسلی

د) بی هویت سازی

ه) تهدید بنیاد خانواده

ابعاد سیاسی

الف) ایجاد گروه های سیاسی مجازی

ب) کارکردهای مشروعیتی

ج) بی اعتمادسازی مرز

د) دیدگاه های جریان های معاند به داخل

بعاد بین المللی

الف) ورود بازیگران جدید در عرصه مناسبات داخلی

ب) افزایش ضریب نفوذ جریان های معاند

ج) افزایش همگرایی داخلی و خارجی همفکر علیه نظام

بعاد فرهنگی

الف) کاهش نفوذ در رسانه های ملی و داخلی

ب) بسترسازی بیشتر برای تهاجم فرهنگی

ج) چالش های اعتقادی در مباحث دینی و مذهبی (مقام معظم رهبری، ص ۲۲)

نتیجه گیری

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: «کسی که زمان خود را بشناسد، آماج اشتباهات قرار نمی‌گیرد.»

نکته اینجاست که برای درک این پیچ تاریخی و رسالت خطیری که امروزه به عهده ماست، سواد رسانه‌ای خودمان را بالا ببریم تا دچار آسیب‌های گفته شده ناشی از مصرف بالای از اینترنت و فضای مجازی نشویم.

با بالا بودن سواد رسانه‌ای می‌توانیم شایعه و شباهات را پاسخ گو باشیم و دشمن نتواند از این طریق باورهای اعتقادی را مورد هجمه قرار دهد و آنها را بی‌ارزش جلوه دهد.

امروزه جنگ به جایی که تن به تن باشد از طریق فضاهای مجازی اتفاق افتاده و اگر مبلغین، رسانه و صدا و سیما و ... برای مقابله در این عرصه حضور پیدا نکنند جوانان و نوجوانان بیشترین آسیب را از فضای مجازی برخوردار می‌شوند و گاهی خسارات جبران ناپذیری به دنبال دارد.

فهرست منابع

۱. رجبی، علی محمد، آسیب های اجتماعی فضای مجازی، انتشارات پشتیبان، اول تابستان ۱۳۹۸.
۲. فرحبخش، کیومرث، شبکه های اجتماعی و خانواده، انتشارات مرسل، زمستان ۱۳۹۶.
۳. محمدی، علی، تهدیدهای فضای مجازی و راهکارهای مقابله با تکیه بر آیات و روایات و رهنمودهای مقام معظم رهبری م Doyle، انتشارات آفتاب گیتی، ۱۳۹۷.
۴. مقام معظم رهبری م Doyle، فضای مجازی از نگاه رهبر انقلاب.
۵. نصیری، معصومه، سواد رسانه ای و خانواده، انتشارات پشتیبان، اول پاییز ۱۳۹۶.